

JAK ZRADIOFONIZOWAĆ BUDYNEK SZKOLNY

Spółeczny Komitet Radiofonizacji Kraju w porozumieniu z Polskim Radiem prowadzi akcję zmierzającą do zaopatrzenia wszystkich szkół w Polsce w radiowe urządzenia odbiorcze. Szkoła, przedszkole, świetlica młodzieżowa, Dom Dziecka, bursa lub internat dla młodzieży, mogą być zrADIOFONIZOWANE przy pomocy głośników mieszkaniowych obsługiwanych przez radiowęzeł, albo — w miejscowościach zelektryfikowanych — przy pomocy głośników zasilanych przez aparat lampowy.

Za pomocą głośników radiowęzłowych radiofonizowane są budynki znajdujące się w miejscowościach, posiadających własne radiowęzły, względnie położone w niewielkiej odległości od sieci radiofonii przewodowej. O ile kierownictwo zdecydowało się na założenie głośników przyłączonych do radiowęzła, należy zwrócić się do zarządu radiowęzła celem omówienia warunków. Trzeba liczyć się z tym, że koszt instalacji oraz głośników wynosić będzie około 4.000 zł za każdy głośnik. Jeżeli wielkość szkoły zamierza założyć 10 głośników, koszt wynosić będzie mniej więcej 40.000 zł. Oczywiście mogą być wahania w cenie w zależności od długości sieci doprowadzającej oraz jakości głośników itp. Instalując głośniki radiowęzłowe, należy przygotować się do odbierania wyłącznie programu nadawanego przez miejscowy radiowęzeł.

ZASADY PŁATNOŚCI ZA URZĄDZENIA RADIOWE

SKRR łącznie z Polskim Radiem ustalił następujące zasady płatności za urządzenia radiowe instalowane w szkołach:

- a) szkoła nabywa odbiornik i głośniki, a także wzmacniacz, gramofon i mikrofon bądź za gotówkę, bądź na miesięczne spłaty ratalne zabezpieczone weksłami. Liczba rat nie może być większa niż 10, przy czym pierwsza rata winna być wpłaconą przy odbiorze sprzętu.
- Jeżeli szkoła lub instytucja nabywa sprzęt na raty, to delegat winien być zaopatrzony w upoważnienie komitetu rodzicielskiego lub instytucji do wystawienia weksli;
- b) należność za wykonanie instalacji (sieci przewodów) winna być wpłaconą gotówką.

Z powyższych warunków wynika, że w chwili przystąpienia do radiofonizacji szkoły musi ona dysponować następującą sumą pieniężną:

- 1) całkowitą kwotą na opłacenie należności za wykonanie instalacji,
- 2) co najmniej jedną dziesiątą wartości aparatury i głośników.

Jeżeli sumy wpłacone przez szkołę do zarządu okręgowego SKRR powiększone o udzielone szkole subwencje nie pokrywają całkowite kosztów instalacji i jednej dziesiątej wartości sprzętu, to szkoła winna brakującą różnicę wpłacić gotówką.

STUDIO RADIOWE W SZKOLE

Pośród zrADIOFONIZOWANYCH dotychczas szkół znajdują się także takie, którym nie wystarcza posiadanie odbiornika obsługującego głośniki zainstalowane w klasach oraz możliwość słuchania audycji nadawanych przez Polskie Radio. Chcąc one mieć w gmachu szkolnym jak gdyby miniaturową rozgłośnię i z własnego studia nadawać koncerty, słuchowiska i pogadanki słyszane przez wszystkich uczniów w szkole.

Jeżeli kierownictwo posiada odpowiedni odbiornik, można z powodzeniem pokusić się o budowę własnego studia radiowego i uzupełnienie programu ogólnopolskiego własnymi audycjami. Każdy pauczytel fizyki z łatwością wybuduje takie studio, którego nieodzownym wyposażeniem jest mikrofon, a jeśli to możliwe również i adapter. W prowadzonej przez SKRR radiofonizacji szkół dostarczane są im m. in. aparaty umożliwiające nadawanie programu wewnętrznego. O ile aparat nie jest

Foto Śmiejan

Uczeń dyżurny w zrADIOFONIZOWANEJ szkole powszechnej w Rawie Mazowieckiej ogłasza przez mikrofon zarządzenia porządkowe, których słuchają dzieci zgromadzone przy głośnikach w swoich klasach. W niektórych szkołach urządzenia radiowe zaopatrzane są w specjalne tablice rozdzielcze, umożliwiające włączanie i wyłączanie głośników w poszczególnych klasach.

Wygodniejszą i dającą większe możliwości wykorzystania radia jest radiofonizacja budynku przy pomocy odbiornika lampowego. Silny radioparar obsługujący może ponad 20 głośników. Ten sposób jest jednak bardziej kosztowny, gdyż oprócz głośników klasowych i sieci doprowadzającej należy nabyć aparat. Dzięki jednak akcji „RS” (radiofonizacja szkół), prowadzonej przez SKRR, szkoły otrzymują daleko idące ułatwienia.

Szkoła podstawowa w Borku Faleckim otrzymała w roku ubiegłym od komitetu rodzicielskiego aparat radiowy, dzięki któremu młodzież szkolna słucha regularnie audycji Polskiego Radia.

Kierownictwo szkoły, które postanowiło zrADIOFONIZOWAĆ budynek przy pomocy tzw. wewnętrznego urządzenia zbiorowego, wpłaca co najmniej 10.000 zł do zarządu okręgowego (wojewódzkiego) SKRR na jego konto w PKO lub w Banku Rolnym. Jednocześnie należy wnieść do zarządu okręgowego SKRR za pośrednictwem oddziału powiatowego SKRR podanie o wyznaczenie subwencji na radiofonizację. Zarząd oddziału powiatowego opiniuje podanie i jeżeli dysponuje funduszami na radiofonizację, udziela subwencji niezależnie od funduszy zarządu okręgowego. Zarząd okręgowy SKRR przesyła wpłaconą przez szkołę sumę wraz z przyznaną subwencją do właściwej Okręgowej Dyrekcji Polskiego Radia, powiadamiając jednocześnie szkołę, która winna nawiązać kontakt z Polskim Radiem celem omówienia sposobu i warunków radiofonizowania szkoły.

Dokładniejsze wskazówki dotyczące sposobów radiofonizacji budynków można otrzymać w placówkach terenowych SKRR. Ostatnio wydany został informator SKRR, który zawiera niezbędne wiadomości o działalności komitetu oraz szczegółowe adresy zarządów okręgowych SKRR i ich konta czekowe. W informatorze tym znajdują wszyscy najbardziej dokładne dane o radiofonizacji szkoły, przedszkola, świetlicy itd.

Zeńskie gimnazjum i liceum ogólnokształcące w Arcozowej w Lublinie posiada własne studio szkolne. Brzmi to bardzo poważnie, a jest to po prostu pokój, w którym stoi mikrofon i aparatura radiowa. Urządzenia te pozwalają na nadawanie ciekawych audycji. Uczennice wykonują właśnie słuchowisko pt. „Syn marnotrawny” wg. sztuki Brandstettera o Rembrandcie.

przystosowany do włączenia mikrofonu, niewielka przeróbka otwiera przed uczniami szerokie pole wyżycia się w nadawanych audycjach radiowych.

Studio szkolne stawia młodzieży pewne wymagania. Muszą się znaleźć speakerzy, lektorzy, śpiewacy, instrumentalści. Wykonawcy znów pragną mieć teksty napisane przez kolegów. Dzięki temu w szkole ożywia się zainteresowanie nauką, sztuką, zagadnieniami artystycznego wykonania itp. Już najmłodszy starają się jak najszybciej opanować umiejętność pięknego czytania, deklamowania, śpiewu czy też gry na jakimś instrumencie, żeby móc wystąpić przed kolegami za pośrednictwem mikrofonu. W samoradnym tworzeniu tekstów dla własnych audycji wyrabiają się zdolności młodych radiowców. Prócz tego radiofonizacja i dalsze ulepszenia urządzeń szkolnych dają bogaty materiał do lekcji fizyki.

GAZETKA RADIOWA

Nr 9 (25)

Warszawa, Wrzesień 1949 rok Rok III

Radio pomaga w nauce

Wielkim ułatwieniem w pracy nauczyciela i ucznia są pomoce naukowe. Do najbardziej nowoczesnych pomocy naukowych, które stały się obecnie — w okresie prowadzonej w szybkim tempie radiofonizacji — łatwo dostępne dla polskich szkół, należy radio. Doświadczenie wielu pedagogów ze szkół zrADIOFONIZOWANYCH wykazało, że korzystanie z audycji radiowych posiada wielkie znaczenie w realizacji programu nauczania. Listy napływające do Biura Studiów Polskiego Radia od nauczycielstwa, które mogło obserwować postępy w nauce przed założeniem urządzeń radiowych w szkole i po ich założeniu, świadczą wyraźnie, że słuchanie radia w czasie godzin lekcyjnych jest wielkim ułatwieniem w pracy szkolnej. Z drugiej strony piszą także uczniowie, reprezentujący najrozmaitsze środowiska z terenu całego kraju, wyrażające się z młodzieńczym entuzjazmem o pomocy w nauce, jaką stanowi dla nich radio.

Dzięki radiu młodzież szkolna może korzystać z odczytów i pogadarek w opracowaniu najwybitniejszych fachowców, śledzić rozwój spraw państwowych i kulturalnych, orientować się w wydarzeniach krajowych i zagranicznych i znaleźć godziwą rozrywkę. Pogadanka, słuchowisko, audycja słowno-muzyczna, koncert, reportaż dźwiękowy lub bezpośrednia transmisja — to są formy radiowe audycji szkolnych, stanowiących uzupełnienie w nauczaniu zagadnień życia współczesnego, historii, przyrody, geografii, języka polskiego, muzyki, śpiewu itd.

CIEKAWOSTKI...

Pierwszą szkołą w kraju, która posiadała własne studio radiowe, są zakłady naukowe Stowarzyszenia Kupców w Lublinie im. Vetterów. W r. 1946 rozpoczęły pracę studia szkolne: w gimnazjum im. Kopernika w Łodzi w 7-klasowej szkole powszechnej w Łasku pod Luboniem k. Poznania oraz w 35 szkole podstawowej w Poznaniu.

Dwie uczennice moskiewskiej szkoły nr. 165 Tonina Tiszulina i Rita Iwanowa skonstruowały oryginalny miniaturowy odbiornik radiowy wmontowany w ramę przy kierownicy roweru. Odbiornik ten można z łatwością regulować. Nie boi się on wstrząsów i wyróżnia się wysokimi zaletami technicznymi. Rowerzysta może słuchać audycji radiowych nie tylko na postojach lecz i w czasie jazdy.

Od lipca możemy rozmawiać radiotelefonicznie z pasażerami i załogą polskich i zagranicznych statków oraz kutrów rybackich znajdujących się na Bałtyku. Załoga i pasażerowie mogą się również porozumieć z mieszkańcem każdej miejscowości. Łączność ta jest możliwa dzięki połączeniu telefonicznemu i radiowemu urzędów pocztowych ze statkami.

W ROKU SZKOLNYM 1949/50 POLSKIE RADIO NADAJE STAŁE AUDYCJE DLA DZIECI PRZEDSZKOLNYCH I MŁODZIEŻY SZKÓŁ PODSTAWOWYCH.

AUDYCJE DLA PRZEDSZKOLI NADAWANE SĄ DWA RAZY TYGODNIOWO WE WTORKI I PIĄTKI O GODZINIE 10.35.

DLA KLAS I I II SZKÓŁ PODSTAWOWYCH POLSKIE RADIO NADAJE AUDYCJE WE WTORKI I PIĄTKI O GODZINIE 10.55 DO 11.15.

TRZY RAZY W TYGODNIU SZKOLNYCH AUDYCJI RADIOWYCH SŁUCHAJĄ KLASY III, IV

Foto „Zed”

Radiowęzeł ZMP w Międzygórze w pow. Bystrzyca Kłodzka posiada pięknie wyposażone audycje. Występy znanych prelegentów, zespołów orkiestralnych i chórów słychać w świetlicach.

Wrześnie audycje szkolne

W dniach od 1 do 7 września Polskie Radio nadało szereg audycji w związku z Tygodniem Młodzieży Szkolnej. Od 12 b.m. rozpoczynają się stałe audycje szkolne dla 4 grup.

Dla klas I i II szkoły podstawowej, we wtorek i piątek o godz. 10.55:

13 — „Chodź już do szkoły” — audycja słowno-muzyczna w oprac. Tropaczynskiej-Ogarkowej; 16 i 23 — „Z piosenką jest nam wesoło” — nauka piosenki; 20 — „Srebrnoluska i złotoskrzelka” — audycja słowno-muzyczna Ewy Szelburg-Zarembiny; 27 — „Browa i skórzaki” — opowiadanie Janiny Porazińskiej; 30 — „Marsya w Warszawie” — słuchowisko Z. Konic.

Dla klas III, IV i V w poniedziałek, czwartek i sobotę o godz. 10.55:

12 — „Znowu w szkole” — słuchowisko Z. Przyrowskiego; 15 — „Na Mariensztacie” — słuchowisko S. Aleksandraka; 17 i 24 — audycja przyrodnicza i umuzykalniająca; 19 — „Uczmy się śpiewać”; 22 — „Zakład” — słuchowisko wg. J. Porazińskiej; 26 — „O Międzynarodowym Konkursie im. Chopina” —

i V, — w poniedziałek, czwartek i sobotę GODZINA 10.55 — 11.15.

SZKOLNA GAZETKA RADIOWA” DLA KLAS VI, VII, VIII i IX POLSKIE RADIO NADAJE W PONIEDZIAŁEK, ŚRODĘ I PIĄTEK O GODZINIE 8.55.

OSTATNIE KLASY SZKÓŁ PODSTAWOWYCH — X i XI — SŁUCHAJĄ AUDYCJI W ŚRODĘ I SOBOTY O GODZINIE 13.35.

OD PAŹDZIERNIKA NADAWANE BĘDĄ WE WTORKI I PIĄTKI O GODZ. 15.10 SPECJALNE OD-CINKI PROGRAMOWE PRZEZNACZONE DLA SZKÓŁ POPOŁUDNIOWYCH.

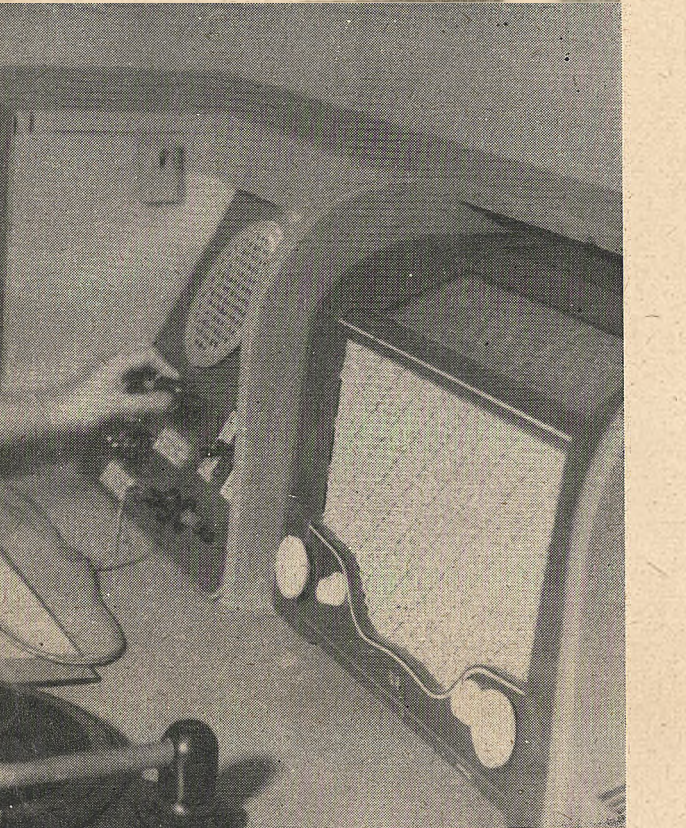

Foto „Zed”

Bystrzyca Kłodzka posiada pięknie wyposażone audycje. Występy znanych prelegentów, zespołów orkiestralnych i chórów słychać w świetlicach.

Głosy Radiosłuchaczy

Transmisje i reportaże z przebiegu Światowego Festiwalu Młodzieży Demokratycznej w Budapeszcie odbyły się szerokim i silnym echem wśród młodzieży. Z listów nadchodzących listów cytujemy urywek listu młodego robotnika z Wrocławia, który w pięknych słowach pisze:

„... przecież to i mój Festival. Ja też biorę w nim udział, ja, młody 19-letni Z.M.P.-owiec. Duchem przenoszę się do Budapesztu, idę w szeregu młodzieży całego świata i wraz z nią unoszę okrzyk na cześć międzynarodowej solidarności i przyjaźni naszej, na cześć pokoju i wolności ducha społeczeństw. Z uczuciem dumy patrzę na sukcesy nasze, na rozwój organizacji młodzieżowej, na jej wyniki.

Wiedzie Wy wyszyscy z Polskiego Radia, że młodzież całej Polski, ta młodzież, która musiała pozostać w domu, jest Wam wdzięczna ponad wyraz za te wszystkie transmisje i reportaże, które umożliwiły nam branie udziału w naszym świecie, które dały nam tyle wspaniałych przeżyć, które zapoznały nas głębiej z prawdziwą wartością sojuszu młodzieżowego”.

Dużo zadowolenie wśród młodzieży wywołała zapowiedź zróżnicowania dotychczasowego programu audycji szkolnych. O zadowolenu swiętła listy, z których jeden, napisany przez ucznia X klasy — Jerzego R. z Kielc — cytujemy:

SAMOCHOODY POLSKIEGO RADIA

Wszystcy czytelnicy widzieli niewątpliwie niebieskie samochody Polskiego Radia, które docierają do najodleglejszych zakątków kraju. Uważny czytelnik „Gazetki” zapoznał się już z wieloma zagadnieniami technicznymi i programowymi i chętniej zapewne otrzymałby bardziej dokładne wiadomości o wozach transmisyjnych i propagandowych P.R.

Foto Januszewski

Wóz transmisyjny P.R. przed budynkiem „byłej” rozgłośni w Warszawie.

Foto Januszewski

Wóz propagandowy P.R. w czasie pracy. Liczba megafonów umieszczonych w samochodzie może być większa.

SZKOLNE KOŁA SKRR.

Począwszy od r. 1947 w szkołach organizowane są koła SKRR. Celem ich jest powszechne przysposobienie radiowe młodzieży, współdziałanie w upowszechnieniu wiedzy o radiu oraz udział w radiofonizacji terenu. W wielu szkołach istnieją pracownice radiotechniczne, kursy o racjonalnym korzystaniu z audycji radiowych, akcja zbierania książek o zagadnieniach radiowych itd. Niejednokrotnie zrADIOFONIZOWANIE szkoły — zebranie odpowiednich funduszy oraz prace przygotowawcze — były dziełem szkolnego koła SKRR.

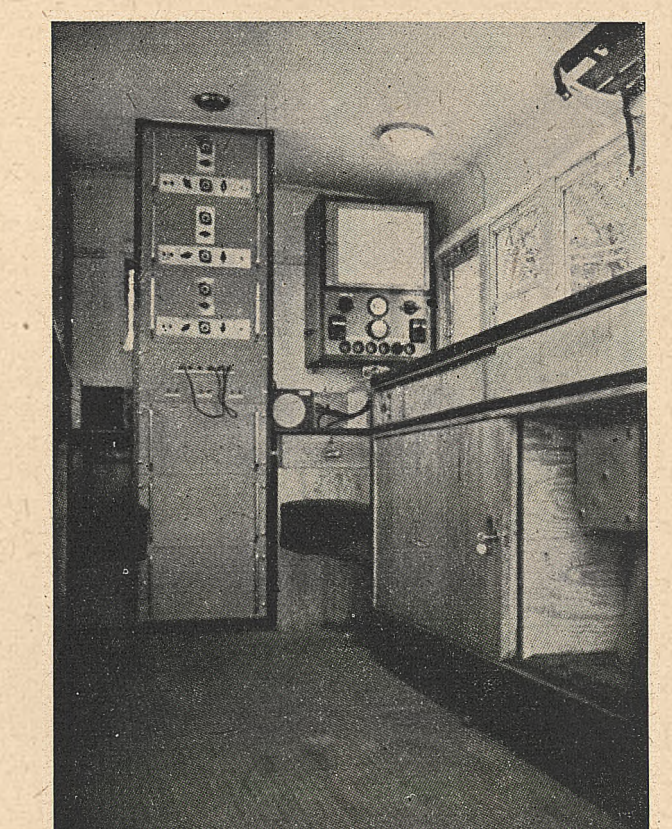

Foto Januszewski

Wnętrze wozu transmisyjnego. Widoczna jest jedynie aparatura wzmacniająca, głośniki oraz radiodiodiornik. Posiada on prócz tego aparaturę nagrywającą. Najprostszym samochodem transmisyjnym przekazuje audycję po przewodach telefonicznych do rozgłośni po uprzednim jej wzmocnieniu i zmiksowaniu.

zupełnie inny cel posiadają wozy propagandowe. Samochody te, zaopatrzone w potężne megafony, mają wzmacniać audycje nadawane z płyt, mówione przez mikrofon, lub nadawane przez radio. Wnętrze wozu zaopatrzone jest w aparaturę wzmacniającą, adapter oraz radiodiodiornik. Dzięki tym urządzeniom możliwe

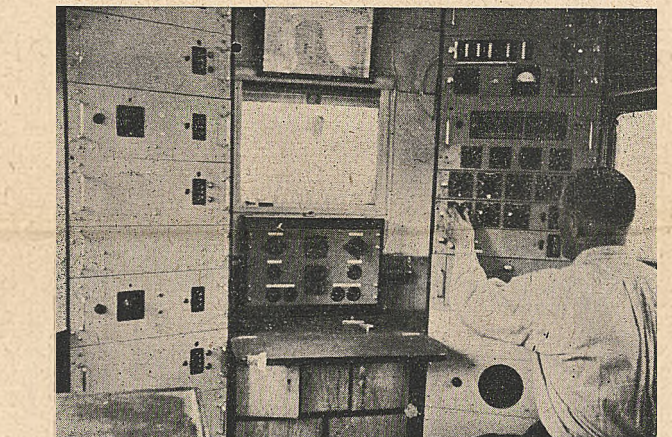

Foto Januszewski

Wnętrze wozu propagandowego. Posiada on tablicę rozdzielczą, za którą kryje się aparatura wzmacniająca; adapter oraz aparat lampowy przymocowany do przedniej ściany wozu. Urządzenie swoje pracownicy wozu zasilają prądem z linii elektrycznej, lub własnego agregatu benzynowo-elektrycznego.

jest nadawanie przemówień przez głośniki uliczne, za instalowane przez obsługę wozu. Dzieje się to najczęściej w czasie uroczystości państwowych, zabaw ludowych itp.

Obecnie czytelnicy nasi spotrądzysz wóz radiowy, od razu powiesz, co to jest — samochód propagandowy czy wóz transmisyjny.

ODBIORNIKI DETEKTOROWE

Centralna Radiostacja Polskiego Radia posiadająca ponad 200 kraj. jest dobrze słyszana na terenie całego kraju. Z chwilą jej uruchomienia możliwe jest również korzystanie z odbiorników detektorowych nie tylko w miejscowościach położonych w pobliżu stacji nadawczych.

Centrala Handlowa Przemysłu Elektrotechnicznego wprowadziła na rynek odbiorniki krystalikowe polskiej konstrukcji obniżając cenę na 3.400 zł. Cena ta obejmuje kompletny odbiornik detektorowy wraz ze słuchawkami, przystosowany do odbioru fal średnich i długich. Dzięki tym odbiornikom i uruchomieniu nowej potężnej radiostacji w Rażynie, teren całego kraju objęty został obecnie zasięgiem aparatów krystalikowych.

Odbiornik detektorowy sprzedawany przez Centralę Handlową Przemysłu Elektrotechnicznego, wyróżnia się prostotą konstrukcji, estetycznym wyglądem i jakością odbioru.

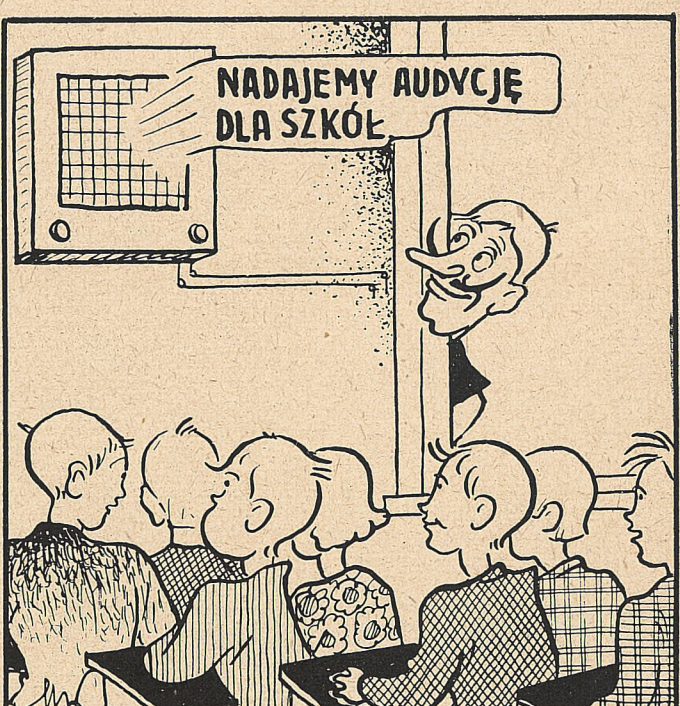
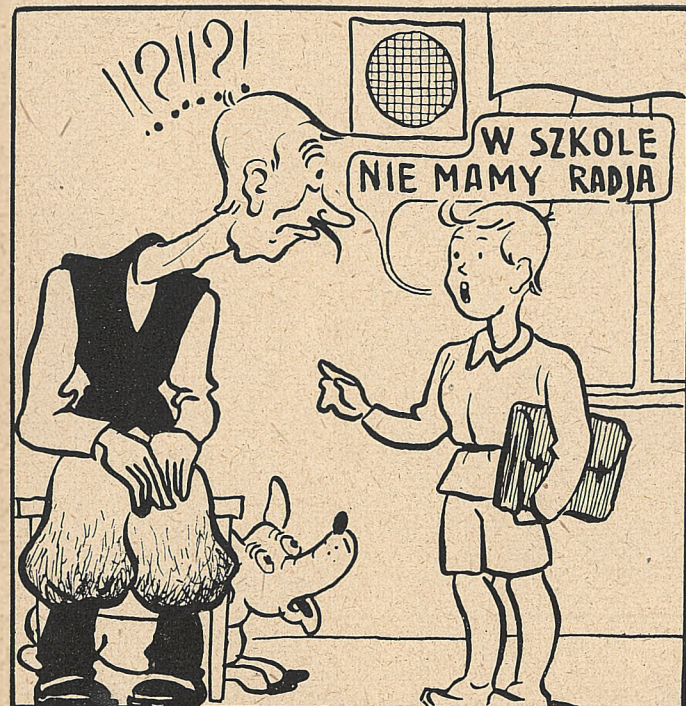
Na odbiornikach tych uzyskać można czysty i wyraźny odbiór Warszawy w takich miejscowościach, jak Szczecin, Jelenia Góra i Rzeszów. Poza Warszawą możliwy jest odbiór Jarku, stacji zagranicznych, zwłaszcza w godzinach wieczornych w miejscowościach położonych bliżej Warszawy. Odbiór jest tak silny, że zachodzi możliwość zastosowania małych głośników.

Prenumeratę za „Gazetkę Radiową” w wysokości

50 zł. — kwartalnie,
lub 200 zł. — rocznie,

należy wpłacać na konto Administracji tygodnika „Radio i Świat”, P. K. O. nr. 1-330, za znaczącą na odrocenie przekazu: Prenumerata „Gazetki Radiowej”.

PRZYGODY TELESFORA WTYCZKI

rys. Marian Walentynowicz

WYDAWCA: BIURO WYDAWNICTW I PROPAGANDY POLSKIEGO RADIA, Warszawa, NOAKOWSKIEGO 20.

